

Caganerraren kondaira

Aspaldi-aspaldian, Kataluniako mendien artean ezkutatutako herri txiki batean, Pau izeneko nekazari bat bizi zen. Oso langilea zen, eta haren soroak gariz, barazkiz eta lorez beteta egoten ziren. Bizilagunek jakin nahi zuten nola lortzen zuen dena hain eder haztea.

Egun batean, Pauek lastozko kapela handia eta lokatzez zikindutako botak zeramatzala lanean ari zenean, lagun batek galdetu zion:

— Pau, zein da zure sekretua? Zergatik hazten da dena hain ondo zure soroan?

Pau gorritu egin zen, eta irribarre bihurria egin zuen.

— Agian trikimailu berezia daukat… baina ez da oso dotorea kontatzeko!

Lagunak barre egin zuen. Pauek txantxetan esaten zuen berak ere soroa ongarritu zezakeela kaka egiten zuenean. Ipuin honetako burutazio barregarria zen, gero iruditxo bat sortzeko balioko zuena. Benetan, Pauek lurra zaintzen zuen, landareak behar zutenean ureztatzen zituen eta egunero arretaz egiten zuen lan.

Gabonak iritsi zirenean, Pauek eta familiak jaiotza eder bat jarri zuten. Jesus haurra, Maria, Josef, artzainak eta ardiak kokatu zituzten. Aluminiozko paperarekin ibai distiratsua ere egin zuten. Baina begira zegoela, Pauek pentsatu zuen:

— Zerbait falta da… zerbait berezia.

Orduan ideia bat izan zuen. Buztinezko nekazari txiki bat egin zuen, bere antzekoa, prakak jaitsita, soroan kaka egiten. Goroldiozko muino baten atzean ezkutatu zuen. Haurrek aurkitu zutenean, barrez lehertu ziren!

— Aita! Zer egiten du nekazari horrek jaiotzan kaka egiten? —galdetu zuten, begiak biribil-biribil.

Pauek serio erantzuten saiatu zen:

— Caganerra da hau. Gure ipuinean zorte ona eta lur emankorra irudikatzen ditu. Natura eta nekazarien lana gogorarazteko modu bat da… irribarre batekin!

Haurrek ez zuten dena guztiz ulertu, baina iruditxoari begiratzen zioten bakoitzean barre egiten zuten. Eta badakizue zer gertatu zen? Bizilagunak jaiotza ikustera joan zirenean, ezkutatutako nekazaria aurkitu zuten, eta ideia asko gustatu zitzaien. Hainbeste, ezen beren caganerrak egin eta jaiotzetan jarri baitzituzten. Berria herriz herri zabaldu zen.

Urteak joan ahala, mota guztietako caganerrak agertu ziren: okinak, nekazariak, futbolariak, abeslari ospetsuak, eta baita errege-erreginak ere. Ohitura dibertigarri bat mantendu zen: irudia zuhaixka edo muino txiki baten atzean ezkutatzea, haurrek jolas baten moduan bila zezaten.

Horrela, Gabonero, caganerra aurkitzeak elkarrekin barre egiteko aukera ematen zien. Lurra zaintzearen, arduraz lan egitearen eta bizitzan umore pixka bat jartzearen garrantzia ere gogorarazten zien.

Eta horrela amaitzen da Kataluniako Gabonetako irudi berezi bati buruz asmatutako kondaira hau.